

Regionale Energie Strategieën

Technische Briefing

Op 1 juli zullen de decentrale overheden samen met NP RES een presentatie geven van het RES proces. Ter inspiratie wijs ik u op een 3-tal filmpjes: over [jongeren en RES](#), [beleid of klimaat voorop?](#) en [gedrag](#).

Stand van Zaken RESsen - Nationaal Programma RES Kristel Lammers

Dertig regio's leveren op 1 juli een gezamenlijke ambitie van 55 TWh duurzame energie op land en dat niet alleen: in alle regio's zijn nieuwe samenwerkingen ontstaan die concreet samenwerken naar een duurzame toekomst. Nu de RES'en steeds concreter worden, worden de uitdagingen en inspanningen die er nog liggen dat ook. Bijvoorbeeld de samenhang met andere belangrijke thema's zoals woningbouw, landbouw en natuur. Ook de aansluiting op het elektriciteitsnet blijft een grote uitdaging. Zeker nu de voorkeur voor zon op dak groot is. Inwoners hebben zorgen over windmolens dicht bij bebouwing en de nodige zoekgebieden liggen op grenzen van gemeenten en regio's. Dat leidt zichtbaar tot onrust in de samenleving. De komende tijd staat dan ook in het teken van het actief blijven betrekken van inwoners en het intensief samen blijven werken aan het oplossen van knelpunten.

NP RES geeft in een stand van zaken (de 'foto') twee keer per jaar een blik op waar de 30 RES-regio's staan in het proces op weg naar 2030. Wij sturen u deze vóór de technische briefing toe.

De komende 10 jaar is nog altijd stevige inspanning nodig om de doelen voor 2030 te halen in een goed proces met inwoners en betrokkenen, met ruimtelijke kwaliteit én met aandacht voor het energiesysteem en de leefomgeving. Hiervoor is het van belang dat de RES de komende fase een ontwikkeling doormaakt:

- Van een aantal maatregelen uit het Klimaatakkoord, naar een bouwsteen voor de energietransitie richting 2050.
- Van vrager van ruimte naar een onlosmakelijk onderdeel van het landschap.
- Van systeemefficiëntie in opwek naar een samenhangend goed functionerend energiesysteem.

- Van participatie in de RES 1.0 naar een permanente dialoog voor maatschappelijke draagkracht en politiek draagvlak.

Participatie is ook een landelijke opgave – VNG Karin Dekker

De kern van de RES-aanpak is het realiseren van het doel van 35 TWh aan zon en wind op land in 2030 met een zo zorgvuldig mogelijke afweging tussen ruimtelijke inpassing, draagvlak en systeemefficiëntie. De plannen die in de Regionale energie strategie staan zullen impact hebben op onze leefomgeving. De RES opgave is een van de meest zichtbare onderdelen van het Klimaatakkoord in onze samenleving. Daarom is het belangrijk dat we onze inwoners nog beter betrekken wanneer we de uitvoeringsfase in gaan. De regio's zijn in de afgelopen periode creatief geweest in het vinden van mogelijkheden om omwonenden te laten participeren in tijden van corona. Met de verschuiving van offline bijeenkomsten in buurtzaaltjes naar online bijeenkomsten kunnen de Regio's een bredere doelgroep bereiken – ook jongeren participeren nu actief in het RES proces. Nieuwe vormen van participatie zijn verkend in de vorm van bijvoorbeeld webinars, burgerfora en, enquêtes. Het recent gelanceerde leerplatform www.energieparticipatie.nl is daarvoor een waardevolle informatiebron en platform voor het delen van goede voorbeelden. Tegelijkertijd zijn we er nog niet. In de aanloop richting RES 1.0 stuiten we op veel onbegrip en weerstand vanuit de samenleving voor de plannen in de RES. Onze oproep is daarom dat we ons gezamenlijk blijven inzetten om acceptatie in de samenleving voor duurzame energieprojecten te vergroten. Het is van belang dat onze inwoners de afwegingen begrijpen waarom iets in hun omgeving verandert en waarom het nodig is dat deze veranderingen plaatsvinden. Participatieprocessen zijn kwetsbaar, het kost tijd om acceptatie als draagvlak te bewerkstelligen in onze gemeenschappen, dit vraagt daarom van ons als ook van het Rijk veel inspanning in de komende fase.

Duurzame energie vraagt om ruimte – IPO Jop Fackeldey

Duurzame energie is een jonge discipline die om ruimte vraagt. Het thema is nog minder vanzelfsprekend als woningbouw, industrie en bedrijventerreinen. En ruimte in Nederland is beperkt beschikbaar. Dit allemaal inpassen in de ruimte vraagt dus om slim combineren én kiezen. Die afweging wordt onder andere gemaakt als de ambities uit de RES worden vastgelegd in het gemeentelijk en provinciaal omgevingsbeleid. Richting uitvoering is gesprek binnen en tussen de regio's nodig over de impact van elkaars plannen. De industrie, landbouw en woningbouw hebben ook elektriciteit nodig. Coördinatie op provinciale/regionale schaal en intensievere samenwerking met netbeheerders is daarom hard nodig om problemen met netcapaciteit te voorkomen. In overleg met netbeheerder, rijk en gemeenten nemen provincies de coördinatie op zich voor het plannen en prioriteren van infrastructurele projecten in de regio.

Aquathermie, groengas en continuïteit RES – Unie van Waterschappen

Dirk-Siert Schoonman

Waterschappen beschikken over veel mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en benutten deze ook, zoals groen gas op de rioolwaterzuivering, aquathermie in het oppervlaktewater en terreinen voor windmolens en zonnepanelen. De inzet van deze energiebronnen is onderdeel van de opgave voor de regionale energiestrategieën. Daar komen de regionale inspanningen samen.

Aquathermie en groengas zijn energiebronnen die in belangrijke mate bijdragen aan de warmtetransitie, maar die nog steeds onvoldoende aandacht krijgen. Dit terwijl het potentieel enorm is en het draagvlak groot: 40% van nationale warmtevraag kan worden ingevuld met aquathermie. Deze bronnen zijn langdurig beschikbaar en leggen geen beslag op de schaarse ruimte, in tegenstelling tot windmolens en zonnepanelen. In het buitenland worden deze energiebronnen al langer en breder toegepast. Het kunnen benutten van deze bronnen vraagt om meer actieve stimulering vanuit het Rijk en zou dan ook een integraal onderdeel moeten vormen van de nationale programmering. De SDE++ biedt in de huidige opzet onvoldoende stimulans voor aquathermie en de Routekaart Groengas vraagt om veel meer regie en commitment vanuit het Rijk dan nu het geval is. Er wordt hiervoor teveel naar de markt gekeken, waar juist publieke sturing en regie vanuit het Rijk gewenst is.

Waterschappen verkennen de mogelijkheden van 'superkritisch vergassen' (nieuwe technologie die organische reststromen zoals rioolslib omzet in groene grondstoffen zoals groen gas) en de productie van waterstof op de zuiveringen. Wat waterschappen nodig hebben is een wetswijziging die regelt dat zij meer energie mogen produceren dan zij zelf verbruiken, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord. Daarnaast is voor de komende jaren behoefte aan onderzoeksgeld, bijv. voor onderzoek naar technieken voor superkritische vergassing en waterstof.

Continuïteit van de RES

De Regionale Energie Strategieën vormen de ruggengraat van het Klimaatakkoord, omdat zij niet alleen heel veel duurzame energie leveren, maar ook rechtstreeks ingrijpen in de woonomgeving van alle Nederlanders. De resultaten van dit unieke samenwerkingsproces zijn boven verwachting goed, hoeveel er ook nog kan worden verbeterd aan het complexe maatschappelijke proces. Een beter alternatief daarvoor heeft zich nog niet aangediend. Het is essentieel dat het huidige demissionaire kabinet de financiering van de RES-en tot 2022 garandeert en dat de financiering in het nieuwe regeerakkoord een plek krijgt. Continuïteit van dit proces en voortzetting van het Nationaal Programma is essentieel voor het slagen van het Klimaatakkoord. Het stilvallen van dit proces zal het vertrouwen ondermijnen en ons jaren op achterstand zetten. Dat risico kunnen we ons niet veroorloven.